

ZAKLJUČCI INTERDISCIPLINARNOG ZNANSTVENO - STRUČNOG SKUPA S MEĐUNARODNIM SUDJELOVANJEM

„RJEŠENJE HRVATSKOG PITANJA ZA EUROPSKU BOSNU I HERCEGOVINU“

1. Hrvatsko pitanje u Bosni i Hercegovini nije zasebno pitanje jednoga naroda. Znanstveno-stručno stajalište je da se radi o univerzalnom pitanju ustavnosti i vladavine prava, jednakopravnosti te ukupne euroatlantske perspektive države Bosne i Hercegovine. Pitanje euroatlantske perspektive države Bosne i Hercegovine je od posebnog značaja za sve njezine narode/građane. Hrvati BiH će nastaviti aktivno, sustavno i organizirano predvoditi i provoditi integriranje BiH u Europsku uniju i NATO.

2. Institucionalna jednakopravnost kroz legitimno predstavljanje na svim administrativno-političkim razinama u BiH osnovni je preduvjet za ostvarivanje sustavne jednakopravnosti. U sadašnjim ustavnim okvirima to podrazumijeva sljedeće:

- a) Konstitutivnost znači državotvornost. Ona je srž, bit i «telos» Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini i Aneksa IV – Ustava BiH, pa stoga kršenje tog načela predstavlja kršenje navedenog sporazuma i Ustava;

Konstitutivni narodi su državotvorni – tvore ustav, društvo i moraju jednakopravno sudjelovati u političkom životu zemlje i u procesima odlučivanja;

Načelo konstitutivnosti je ustavno načelo nadređeno svim drugim ustavnim načelima, uključujući organizacijska (entiteti i županije), te svim drugim zakonima i ustavima na svim razinama vlasti, kako je utvrđeno odlukom Ustavnog suda BiH U-5/98;

Provedbi konstitutivnosti u smislu jamstva legitimnog predstavljanja i zastupljenosti treba težiti i na svim administrativno-političkim razinama, kako je navedeno u obrazloženju odluke Ustavnog suda BiH U-23/14, tzv. dubinska konstitutivnost;

- b) Ustavno zajamčena konstitutivnost hrvatskog naroda, između ostalog, ostvaruje se pomoću Izbornog zakona, koji je nakon Ustava najvažniji pravni akt države, u funkciji uspostave jednakopravnosti konstitutivnih naroda kao temeljnih sastavnica složene federalno-konsocijacijske države BiH. Stoga izmjene Izbornog zakona moraju omogućiti jednak tretman svim građanima u tijelima koja su u funkciji građanske političke reprezentacije, a konstitutivnim narodima punu jednakost u

tijelima u funkciji kolektivnog predstavljanja: Predsjedništvo BiH, domovi naroda i Vijeće naroda;

- c) Jednakopravnost podrazumijeva simetriju prava konstitutivnih naroda u područjima 'autonomije' i 'zajedničkog upravljanja', kao dva temeljna načela federalizma koja su smjernice i kriteriji za postizanje ukupne institucionalne jednakopravnosti;
- d) U postojećem asimetričnom ustrojstvu države BiH jednakopravnost Hrvata s druga dva naroda moguće je postići isključivo primjenom i reafirmacijom nužnih općih i specifičnih konsocijacijskih načela, u interesu BiH i svih njezinih naroda/građana

- Opća načela:

- legitimno predstavljanje;
- federalizam;
- upravljanje različitostima;
- decentralizacija;
- supsidijarnost.

- Specifična konsocijacijska načela:

- *sistemska, ustavna i zakonska jamstva sudjelovanja hrvatskog naroda BiH u političkom životu zemlje posredstvom izabranih političkih predstavnika, uz poštivanje načela pariteta i konsenzusa;*
- *funkcionalan institut vitalnog nacionalnog interesa u sprezi s legitimnim, legalnim i ustavnim članom Predsjedništva BiH;*
- *proporcionalnost u razdiobi javnih resursa i upravnim strukturama, prvenstveno primjenom tog načela kroz izborno zakonodavstvo;*
- *visok stupanj autonomije u područjima od najvišeg interesa za očuvanje identiteta, kulture, obrazovanja, jezika, te zakonska zaštita prava na identitarne simbole i kolektivno sjećanje.*

Smatramo da su navedena načela univerzalna i reciprocitetna, temelje se na Ustavu Bosne i Hercegovine i važećim odlukama Ustavnog suda BiH, te njihova dosljedna primjena omogućava ravnopravan tretman sva tri naroda unutar sustava upravljanja i jamči njihovu jednakopravnost.

- e) Svekolike prilike i razvoj političkog sustava u BiH nakon Daytonu, usklađivanja entitetskih ustava s Ustavom BiH i dogradnja zakonodavnog okvira, a nakon svih odluka domaćih i međunarodnih sudstava, koje su ostale neprovedene, nameću potrebu izmjena Ustava BiH, što pretpostavlja spremnost svih na strpljiv i dugotrajan dijalog temeljen na novoj kulturi dijaloga i uzajamnog poštivanja;
- f) Stavljamo snažan naglasak, uz poštivanje načela vladavine prava, ustavnosti i zakonitosti, na značenje 'legitimiteta' kao temeljne meta-kategorije ustavnog prava u kojoj označavamo što je zasnovano ne samo na pravu nego i na razumu ili nekoj drugoj vrijednosti na kojoj počiva određeni poredak.

3. Znanstveno-stručni skup „Rješenje hrvatskog pitanja za europsku BiH“, kao i prošlogodišnji „Hrvati BiH: nositelji europskih vrijednosti“, poslužit će za prikupljanje

građe i rasvjetljavanje brojnih složenih problema koji opterećuju ustavni i politički sustav BiH, te kao polazište u svakom budućem razgovoru o mogućoj ustavnoj reformi.

- 4. Slijedom navedenoga, 2019. godine održat će se konferencija na kojoj će se ponovno okupiti akademska i stručna elita s ciljem ocjene provedbe zaključaka i procesa vezanih uz položaj Hrvata BiH i njihovu jednakopravnost, a u sprezi s ostvarenim napretkom BiH u području euroatlantskih integracija.**

„THE SOLUTION OF THE CROAT ISSUE FOR THE EUROPEAN BOSNIA AND HERZEGOVINA“

- 1. The Croat issue in Bosnia and Herzegovina is not an issue of one people. The scientific and professional position is that it is a universal issue of constitutionality and the rule of law, equality and the overall Euro-Atlantic perspective of the state of Bosnia and Herzegovina. The question of the Euro-Atlantic perspective of the state of Bosnia and Herzegovina is of special importance for all its peoples / citizens. Croats of BiH will continue to actively, systematically and organized lead and implement BiH's integration into the European Union and NATO.**
- 2. Institutional equality through legitimate representation on all administrative and political levels in BiH is a basic precondition for achieving systematic equality. In the current constitutional framework, this implies the following:**
 - a) 'Constituent' implies statehood. It is the core, essence and "telos" of the General Framework Agreement for Peace in Bosnia and Herzegovina, and Annex IV of the BiH Constitution, and hence the violation of that principle constitutes a violation of that agreement and of the Constitution;

Constituent peoples are state-forming - they form a constitution, society and must equally participate in the political life of the country and decision-making processes;

The principle of constituency is superior to all other constitutional principles, including organizational (entities and cantons) and all other laws and constitutions at all levels of government, as confirmed by decision of the Constitutional Court of BiH U-5/98;

The implementation of constituent status in terms of the guarantees of legitimate representation should also be sought at all administrative-political levels, as stated in the explanation of the decision of the Constitutional Court of BiH U-23/14, so-called 'deep constituency';

- b) Constitutionally guaranteed constituent status of the Croat people is achieved, inter alia, through the Election Law, which, after the Constitution, is the most important legal act of the state, in the function of establishing the equality of the constituent peoples as the fundamental components of the compound federal-consociational state of Bosnia and Herzegovina. Therefore, the amendments to the Election Law must allow for equal treatment of all citizens in the bodies that are in function of the civic political representation and the full equality of the constituent peoples in bodies in the function of collective representation: the BiH Presidency, the Houses of People and the Peoples Council;
- c) Equality means the symmetry of the rights of the constituent peoples in the areas of 'autonomy' and 'shared governance', as the two fundamental principles of federalism, and the guidelines and criteria for achieving overall institutional equality;
- d) In the existing asymmetrical structure of the state of BiH, the equality of Croats of BiH with the other two peoples can be achieved solely through application and reaffirmation of the necessary general and specific consociational principles in the interest of the state of BiH and all its peoples;

- General principles:

- *legitimate representation;*
- *federalism;*
- *accommodation of diversity;*
- *decentralization;*
- *subsidiarity.*

- Specific consociational principles:

- *systematic, constitutional and legal guarantees of the participation of the Croat people of BiH in the political life of the country through the elected political representatives, with the respect of the principles of parity and consensus;*
- *a functional institute of vital national interest in conjunction with a legitimate, legal and constitutional member of the Presidency of BiH;*
- *proportionality in the redistribution of resources and administrative structures, primarily by applying this principle through electoral legislation;*
- *high degree of autonomy in the areas of the utmost interest for the preservation of identity, culture, language, and protection of the symbols of identity and the right to collective memory.*

We believe that these principles are universal and reciprocal, based on the Constitution of BiH and the valid decisions of the Constitutional Court of BiH. Their consistent application enables equal treatment of all three people within the management system and guarantees their full equality;

- e) *Overall situation and the development of the political system in BiH after Dayton, the alignment of the constitutions of entities with the BiH Constitution, the extension of the legislative framework, and after all decisions of domestic and international courts that remain unimplemented, impose the need for amendments to the Constitution of BiH, which presupposes willingness of all for patient and long-lasting dialogue based on a new culture of dialogue and mutual respect;*
 - f) *We put strong emphasis, with respect for the rule of law, constitutionality and legality, on the meaning of 'legitimacy' - as a fundamental meta-category of the constitutional law in which it is denoted what is based not only on the law, but on the reason or other value underlying specific order.*
3. Interdisciplinary Conference "The Solution of the Croat issue for the European Bosnia and Herzegovina", as well as last year's "Croats of Bosnia and Herzegovina: Bearers of European values" will be used to collect material and clarify many complex problems that burden the constitutional and political system of Bosnia and Herzegovina, and as a starting point in any future talks about possible constitutional reform.
 4. Pursuant to the aforementioned a conference will be held in 2019 where the academic and professional elite will be re-assembled with the aim of assessing the implementation of the conclusions and processes related to the position of Croats and their equality, in conjunction with the achieved progress of Bosnia and Herzegovina in the area of Euro-Atlantic integrations.